

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Karly Cháberové a soudců JUDr. Naděždy Treschlová a Mgr. Jiřího Lifky v právní věci žalobce: **Mgr. Ing. J. B.**, P. 1, K. S. 14, zastoupen Mgr. Vlastislavem Kusákem, advokátem se sídlem v Praze 1, Národní 32, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky**, Praha 4, Soudní 1672/1a, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. V žalobě uvedl, že dne 22.7.2011 byl v budově Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 příslušníky justiční stráže vyzván k předložení občanského průkazu poté, kdy chtěl předat do podatelny Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 určité písemné podání. Žalobce uvedl, že odmítl předložení občanského průkazu za účelem zapsání údajů z něj s tím, že podatelna je úřední místo určené ke styku s občany, a proto není ke zjišťování totožnosti důvod. Žalobce poukázal na ustanovení § 13 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb. a k těmto ustanovením uvedl, že oprávnění příslušníků justiční stráže v něm zakotvená je nutno vykládat ústavně konformním způsobem. Je třeba trvat na požadavku, aby omezení či narušení autonomní sféry jednotlivce mělo jasný a předem seznatelný důvod legitimující použití takového omezení. Státní orgány nemohou zasahovat do osobní sféry jednotlivce proto, že jim to umožňuje jejich kompetence, ale musí k tomu mít podložený důvod. V souvislosti s touto otázkou žalobce poukázal na článek 2 odst.

3 Ústavy ČR a čl. 2 odst. 3 a čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na nálezy Ústavního soudu I.ÚS 1835/07 z 18.11.2008 a I.ÚS 512/02.

Dle žalobce jakýkoli zásah veřejné moci do základních práv a svobod musí být legální, legitimní a proporcionální. Zjišťování totožnosti občana, který přichází do podatelny veřejné instituce předat písemné podání, a zapisování si jeho osobních údajů justiční stráží podle úředního průkazu není legitimním ani přiměřeným zásahem.

Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud rozhodl tak, že žalovanému se zakazuje požadovat od žalobce předložení občanského průkazu nebo jinak zjišťovat totožnost žalobce při vstupu do budovy Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 za účelem předání podání do podatelny, podmiňovat umožnění předání podání žalobcem do podatelny předložením občanského průkazu nebo jiným zjištěním totožnosti žalobce justiční stráží a bránit žalobci v předání podání do podatelny, pokud justiční stráží nepředložený občanský průkaz nebo nestrpí zjištění svojí totožnosti jiným způsobem.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejprve namítl nedostatek pasivní legitimace, protože při ostraze justičních objektů odpovídá za bezpečnost daného úřadu vždy jeho představitel, jehož pokyny se justiční stráž řídí (§ 22 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb.). V této situaci se jednalo o obvodní státní zástupkyni pro Prahu 1, jejímiž pokyny se příslušníci justiční stráže při ostraze tohoto objektu řídili. Zápisy návštěv se zapisují do Knihy návštěv, která je majetkem státního zastupitelství, a předmětná kniha se předává vedení státního zastupitelství.

K samotnému tvrzenému nezákonnému zásahu žalovaný uvedl, že příslušníci justiční stráže byli oprávněni požadovat po žalobci předložení dokladu totožnosti. Rovněž v souladu se zákonem zamezili násilnému vstupu žalobce do střeženého objektu. Byl naplněn i požadavek proporcionality, protože na tomto úřadě tak postupují vůči všem vstupujícím osobám..

Žalovaný spolu s vyjádřením k žalobě předložil soudu jednak záznamy vztahující se k situaci proběhlé v budově Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 a 7 dne 22.7.2011 a dále Pravidla pro výkon strážní služby místní jednotky justiční stráže při Obvodním státním zastupitelství pro Prahu 1 a 7 ze dne 10.5.2010 č.j.: VS-106/7/2010-01/Všeob./650 (dále jen Pravidla), ve kterých jsou v článku II. vyjmenovány povinnosti příslušníků místní jednotky justiční stráže. Pod bodem 2 článku II. je mimo jiné uvedeno, že příslušníci místní jednotky jsou povinni zjišťovat totožnost každé osoby, která žádá o vstup do budovy (bod 2.1 písm. a)). Tato pravidla platila v době tvrzeného nezákonného zásahu.

Žalobce na vyjádření žalovaného reagoval replikou ze dne 26.4.2012, ve které s ohledem na novelu soudního řádu správního změnil žalobní návrh tak, že navrhl, aby soud vyslovil nezákonnost zásahu žalovaného, který dne 22.7.2011 požadoval od žalobce předložení občanského průkazu žalobce při vstupu do budovy Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 za účelem předání podání do podatelny, podmiňoval umožnění předání podání žalobcem do podatelny předložením občanského průkazu žalobce justiční stráží a bránil žalobci v předání podání do podatelny, pokud justiční stráží nepředloží občanský průkaz. Dále žalobce v této replice požadoval, aby soud zakázal žalovanému požadovat od žalobce předložení občanského průkazu nebo jinak zjišťovat totožnost žalobce při vstupu do budovy Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 za účelem předání podání do podatelny, podmiňovat umožnění předání podání žalobcem do podatelny předložením občanského průkazu nebo jiným zjištěním totožnosti žalobce justiční stráží a bránit žalobci

v předání podání do podatelny, pokud justiční stráž nepředloží občanský průkaz nebo nestrpí zjištění svojí totožnosti jiným způsobem.

Při jednání dne 7.3.2013 zástupce žalovaného uvedl, že justiční stráž se při zjišťování totožnosti řídila vnitřními předpisy a pokyny vedoucího státního zástupce, jak jí to ukládá zákon. Jednalo se tedy o zákrok vůči žalobci legitimní. Dále uvedl, že v předmětné budově se podatelna Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 nachází v prostoru, kde jsou umístěny i další kanceláře obvodního státního zastupitelství. V současné době je přístup do podatelny zajištěn tak, že justiční stráž jednotlivé osoby doprovází do podatelny a vrací se s nimi zpět. Totožnost osob tedy již není zjišťována. Zástupce žalovaného uvedl, že žaloba dle názoru žalovaného nebyla podána důvodně a že by měla být zamítnuta. Dále zástupce žalovaného poukázal na to, že žalobce podal k Ministerstvu spravedlnosti návrh podle zákona č. 82/1998 Sb. Takové podání i podaná stížnost jsou prostředky, kterými se lze domáhat ochrany a nápravy proti nezákonnému zásahu tvrzenému v žalobě. Soud by tedy měl věc posoudit podle § 85 soudního řádu správního, ve znění platném v době incidentu a v době podání žaloby.

Nato soud jednání odročil za účelem vyžádání pravidel pro výkon strážní služby, místní jednotky justiční stráže při Obvodním státním zastupitelství pro Prahu 1 a 7, v platném znění.

Při jednání dne 18.4.2013 byl přečten k žádosti soudu předložený pokyn obvodní státní zástupkyně pro Prahu 7 ze dne 12.1.2012 SPR12/2012, kterým byl změněn bod 2.1 bodu 2 článku II Pravidel tak, že justiční stráž přísluší zjišťovat totožnost každé osoby, která žádá o vstup do budovy, vyjma osob, které se dožadují vstupu do podatelny státního zastupitelství, u těchto osob bude provedena vstupní kontrola a příslušník zajistí doprovod osoby do podatelny příslušného státního zastupitelství.

Zástupkyně žalobce navrhla, aby soud vyslovil nezákonnost zásahu žalovaného, jak je uvedeno v petitu žaloby. Vzhledem ke změně pravidel dle názoru žalobce není namístě požadovat zákaz v pokračování v nezákonném zásahu.

Soud se nejprve zabýval námitkou žalovaného, že není pasivně legitimován, že tedy mu nepřísluší postavení žalovaného, neboť justiční stráž se v daném případě řídila pokyny obvodní státní zástupkyně pro Prahu 1. S touto námitkou se soud neztotožnil. Podle § 83 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.), žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.

Podle § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 555/1992 Sb.), je Vězeňská služba ozbrojeným bezpečnostním sborem, který podle § 2 odst. 1 písm. f) uvedeného zákona zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudu a státních zastupitelství, přičemž tyto úkoly plní podle § 3 odst. 1 a 3 zákona justiční stráž. Žalovaná je tedy správním orgánem, jemuž je

justiční stráž podřízena. Žalobce tedy dle názoru soudu správně jako žalovaného označil Vězeňskou službu České republiky.

Dále soud považuje za potřebné vypořádat se s názorem žalovaného, že by žaloba měla být shledána nepřipustnou podle § 85 s.ř.s. Podle tohoto ustanovení žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný. Vzhledem k úpravě návrhu, tak jak byl zástupkyní žalobce proveden při jednání dne 18.4.2013, má soud za to, že v daném případě není možné z důvodů stanovených v citovaném ustanovení shledat žalobu jako nepřipustnou, neboť žalobce se domáhal po úpravě závěrečného návrhu pouze určení, že zásah byl nezákonný. Rozhodující pro posouzení věci pak není právní úprava platná v době podání žaloby, ale právní úprava v době rozhodování soudu (čl. II bod 1. zákona č. 303/2011 Sb.).

Žalobce podstatou své žaloby učinil názor, že zjišťování jeho totožnosti za situace, kdy do budovy vstupoval jen za účelem předání podání do podatelny, představovalo nezákonný zásah, neboť zjišťování totožnosti občana, který přichází do podatelny veřejné instituce předat písemné podání, a není legitimním, ani přiměřeným zásahem a že taková kontrola představuje nedovolený zásah do práv chráněných Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Sám v žalobě uvedl, že ke kontrole totožnosti má justiční stráž zákonem dané oprávnění, ale v podstatě nesouhlasil se situací, kdy toto oprávnění bylo využíváno.

Žalovaný oponoval s tím, že k takovému zjišťování totožnosti měla justiční stráž pravomoc a že tak činila za účelem zajištění bezpečnosti ve střežené budově.

Podle § 13 odst. 1 věta první zákona č. 555/1992 Sb. při střežení objektů je příslušník oprávněn zjišťovat totožnost osob, které vstupují do objektu nebo se v něm nacházejí, prohlížet jejich zavazadla i věci a prohlížet dopravní prostředky při vjezdu i výjezdu. Lze tedy konstatovat, že justiční stráž má zákonem pravomoc zjišťovat totožnost osob, které vstupují do střeženého objektu. Tato okolnost není mezi účastníky sporná.

Pokud žalobce odkazoval na shora uvedené články Ústavy a Listiny, kterými je stanoveno, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon a že nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena a že omezena může být jen v případech stanovených zákonem, soud v daném případě neshledal, že by práva žalobce na nedotknutelnost jeho osoby byla požadavkem justiční stráže nedovoleně narušena. I když následně bylo nalezeno jiné řešení, není důvod řešení předcházející, kdy u osob přicházejících do podatelny obvodního státního zastupitelství byla zjišťována totožnost, považovat za zásah nezákonný. Jestliže podatelna obvodního státního zastupitelství není oddělena od ostatních kanceláří státního zastupitelství, jeví se jako legitimní požadavek zajištění bezpečnosti střežených prostor. Naléhavost chráněného zájmu vyplývá již ze samotné skutečnosti, že střežením objektů, kde sídlí státní zastupitelství, byla pověřena právě justiční stráž jako součást ozbrojeného bezpečnostního sboru. Pokud by takový zájem dán nebyl, mohly by být objekty střeženy neozbrojenými službami. Za takového stavu je dle názoru soudu zachován i požadavek proporcionality při srovnání významu chráněného veřejného zájmu na bezpečnosti objektů, kde sídlí státní zastupitelství, a významu zajištění nedotknutelnosti osoby žalobce.

V nálezech Ústavního soudu, které žalobce zmiňuje v žalobě, jsou řešeny zcela jiné situace. V obou případech se jedná o oprávnění správce daně k provedení daňové kontroly. Ze závěru nálezu ze dne 18.11.2008 sp.zn. I. ÚS 1835/07 lze dovodit, že zásah do osobní sféry

jednotlivce musí být ospravedlněn konkrétní skutečností, resp. důvodem takového omezení a nikoliv proveden pouze proto, že orgán státu je takovou pravomocí formálně nadán. V daném případě tento předpoklad byl naplněn, neboť zjišťování totožnosti justiční stráž prováděla v souvislosti se střežením chráněného objektu, ve kterém sídlí státní zastupitelství.

Pokud žalobce v žalobě odkazoval na čl. 10 odst. 3 Listiny, k tomu, je třeba uvést, že žalobce neoznačil jako nezákonný zásah to, že by jeho jméno byla zapsáno v knize návštěv. Ostatně v případě žalobce ani k takovému zapsání údajů nedošlo, neboť podle žaloby mu bylo po přivolání Policie ČR umožněno donést do podatelny předmětné podání bez prokázání totožnosti justiční stráž. Z uvedených důvodů má soud za to, že se žalobce nemůže dovolávat v této věci porušení uvedeného čl. 10 odst. 3 Listiny.

Na základě všech shora uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že se dne 22.7.2011 nejednalo ze strany justiční stráže o nezákonný zásah vůči žalobci, že žaloba nebyla podána důvodně, a proto ji podle § 87 odst. 3 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno.

O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 18. dubna 2013

JUDr. Karla Cháberová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Marcela Brabcová